

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniha.
Za navadno dvestopno vrsto se plačuje
6 kr., če se napiše štirikrat
5 kr., če se tiska štirikrat
4 kr., če se tiska štirikrat, veče pismente se plačujejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačat. kolek (štampelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo, dopisi naj se blagovajno frantujejo.

St. 95.

V Mariboru 14. avgusta 1869.

Tečaj II.

Duhovniški shod v Celji.

Dne 11. vel. srpnja zbralo se je 31 duhovnikov, z večine iz celjske okolice na posvetovanje nekaterih poprej nepriobčenih točk. Pred početkom razgovorov se je naznanilo naročito, ka ni namen tega posvetovanja delati v narodu razpor, nego narodnost podpirati, vendar ne pozabiti cerkve, in potem na prašanje, v kaki razmeri stojimo proti cerkveni oblasti, bil je odgovor, ka nima knez in vladika ničesar nasproti, ako ne bode društvo samo narodno, nego i cerkveno. Zoper nasvet, ka zbog veče veljavnosti naj v roke vzeme to reč in pokroviteljstvo prečestni in prevzvišeni rednik labodske vladikovine, povedalo se je povse resno, ako se ta čast in oblast zroči prevzvišenemu vladilstvu, ktero celo ukazom prepoveduje rodinska in krajna imena v cerkvene matice pisati slovenskim pravopisom pred 19 leti od c. kr. vlade potrjenim, ktero niti ne rešuje v svoji pisarnici slovenskih vlog,*) nego vrača nerešene, dokler vsaka odvetniška, sodniška in politiškega ureda učini svojo dolžnost, a ona prezira ustavo podpisano rokoj jegovega veličanstva, prezira narodno in naravno pravo, česar kratiti nima pravice niti cerkev, niti njena cerkvena oblast, ne more si društvo obetati nikakše stanovitosti soče pod nadzorstvom kljubujočim in žalečim narod in narodnost, in narodni svobodomiselní Slovenci v taborskem smislu bi se na vse kriplje upirali in borili zoper tako početje; ta čest naj se pokloni kakemu vrednemu duhovniku, ki je tudi neskaljen narodnjak, in ta naj poroča dotični cerkveni oblasti o društvenem delovanju. Ta predlog je ugajal. Tudi bilo je omenjeno, ka prepad naš pri poslednji volitvi deželnega poslanca v Mariboru ima vzrok ondi, kder se je duhovništvu nasvetovalo ravno v tisti dobi, da ne bi deleža jemalo na politiškem gibanju, tedaj tudi ne na volitvah, kar daja silen povod sumnjati, ka se vladilstvo sklada z nazori nemškutarskega poslanca, ter igra pod istim klobukom nemške stranke.

Prvo točko o Mladoslavencih razvijal je veleč. g. dekan Kosar v modrijanski bistrosti, kakor se malokde sliši; ker se jegov govor natisne, opuščamo jedro iz njega navajti, nego samo s kratkim omenimo, kako se kani to društvo obnašati proti politiškemu društvu in časniku „Slov. Nar.“ Duhovniško društvo kané se osnovati podaja roko desnico politiškemu; priporoča nikar preobčutljivim biti, nego prijaznim „Narodu“, ki naj goji narodnost in politiški federalizem, in ne bodi zoper katoličanstvo, ono ga hoče podpirati, in hvaležno bode, ako najde vzajemno podporo; ono obeta, naj pol. društvo predlaga ponudnike o poslanskih volitvah, in duhovniško društvo podajalo bode vso mogočo podporo. Kako milo nagovarja duhovništvo! ne sunimo mladine od

sebe, ne sodimo je preostro, vračimo zmote mirnoj besedo, vabimo jo k sebi, podpirajmo jo. Maksimilijan je naj se popravi. — Drugo točko o organizaciji katoliške stranke razpravjal je g. naučitelj dr. Ulaga opisavši žal.stno stanje katolištva po mestih in trgih, čemur so mnogo krivi grehi naših sprednikov in napačna politika cerkvenih predstojnikov. Učilnice so nemčili in propovedavati počeli zavoljo kakega meščana nemški, s čimur se je ukoreninilo nemškutarstvo, ki je sedaj zagrizeni nasprotnik katolištvu. Predlaga za osnovanje duhovniškega društva odbor peterih udov, ki napravijo osnutek društvenih pravil, ter shodijo dovoljenja od vlade; voljeni so gg. Jeraj, Hašnik, Hajšek, Dolinšek, Gajšek. Tretja točka o napravi katoliškega in narodnega tiskovnega društva bila je zavržena. Četrta točka o časništvu je tako uravnana in sprejeta, ka bode „Danica“ glasilo temu društvu, in vrednik naprošen izdajati jo trikrat na teden, „Sl. Narod“ pako kot politišen list na vso moč podpirati in širiti. Peti predmet: osnovanje učilnega in znanstvenega društva preloženo je zaradi prepoznega časa na bodoči shod.

Radostno naznanjamo, ka se njena nemška beseda ni govorila, nego gladko je tekla lepa in mična materna beseda nalik srebrni bistrici.

O izreji naše mladine.

(Govor g. B. Raiča na taboru v Ormužu.)

Čutim, ka mi je v tem hipu vršiti najimennitnejšo, najsvetejšo dolžnost vsega svojega dozdanjega življenja, ako poskusim naznaniti, kako se naj goji in uči slovenska mladezen, da bodeb doče na večo korist sebi, svojemu, narodu in državi; in res, kd si more misliti kaj vzvišenejšega, kaj častnejšega, nego li milo mladezen svojega slovenskega naroda navajati po pravem potu v svetohram prijazne bodočnosti; na mladezni sloni blagost in boljši dnevi slovenskega sveta, mladezen je zgodnja danica, mladezen rumena zarja krepilnega solnca, mladezen zanesljiva upazen črste in stalne sreče, mladezen, neopisljiva radost, tolažba in palica podpornica za večerne trudne dneve našega pozemeljskega bivanja; ne mine morebiti 20 let in krmilo se izroči vašim krepkim rokam, vi nastopite pozorišče očitnega življenja, moškega delovanja in vodstva, gospodarstva in uredov, naše postarane in opešane kosti pa se položijo v tihi grob, da mirno počivajo, ako smo poprej pametno vodili in vredili mladezen kakor vrli vrtnar urejuje mlad ograd, ravna, obrezuje in klesti rahla drevesca, kakor umni in marljivi vinogradnik uravnava mlado nasejeno gorico, da tako prigotovljena donaša vreden sad: treba je toraj, da si jo vzgojimo kakor zahteva napredek sedanjega časa in našega naroda bridke okolnosti, črne skušnje; naj se na nji lešči neskaljena pravnost, narodni ponos, neutrudljiva delavnost, nepremekljiv značaj, neugasljiv pohlep za poštenost, pravičnost, umno svobodo svojega naroda, nasproti naj črti tlačenje, mračnjastvo, sužnost, robstvo, krivico. — Da mlada rast obeta človeka sebi in društvu koristnega, treba ji je oblažiti srce, razbistriti um;

Listek.

Pétušková ljubezen.

(Ruski spisal Ivan Sergejevič Turgenév, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

„Saj si sam povedal, da ta . . .“

„I povedal, pove lahko človek vse, kar hoče.“

Pétuškov zopet molčí. „Kaj torej? . . .“ — čez nekoliko časa povpraša.

„Kaj? . . . to morate vi boljše znati, saj ste gospod.“

„Nu, ne, ali . . .“

Onizim zuza naprej in nazaj. „Ali poznate Praskovijo Ivanovo? — povpraša naposled.

„Ne poznam; ktera je?“

„Pekarica.“

„Aha! pekarica! Videl sem jo že, debela je tako!“

„Poštena ženska, teta te vaše . . .“

„A teta?“

„Kaj niste znali?“

„Eh . . .“

Onizim iz spoštljivosti do gospoda ni povedal svojih misli. „S to bi se morali seznaniti.“

„Zakaj pa ne!“

Onizim všečno pogleda Ivana Afanasića.

„A zakaj bi se moral z njo seznaniti?“

„Hm, hm, zakaj,“ — Onizim mirno oponese.

Ivan Afanasić vstane, premeri sobo gori in doli, vstavi se pred oknom a ne ozre se, nekamo zamišljeno spregovori zopet in pokliče: „Onizim!“

„Kaj bi radi?“

„Ali znaš, morebiti mi bode malo tesna z babo, kaj?“

„Kaj? to morate sami znati.“

„Kar povprašam je: Obraz mi že pové . . . Sicer se še pokaže. „Daj mi lulo . . . Tako, kakor ona,“ — pristavi po kratkem molčanju, „Vasilisa je dejala, da . . .“

Onizima ne briga daljši razgovor: zamisli se po svojej navadi zopet — obraz ima oblačen.

IV.

Ivana Afanasića znanost s Praskovijo Ivanovno se je začela tako-le: Pet dni po razgovoru z Onizimom Pétuškov ide k pekarici. „No,“ misli natihoma, ko odpira duri v prodalnico, „ne znam, kako bode to.“ Odpre duri — velika domača kokoš mu meju nogama plane na dvor i strašno kriči in dolgo časa potlej še bega injezi se. Iz sosednje sobe pokuka tolste ženske čudovit obraz. Ivan Afanasić se nasmeje in prikima z glavo, Praskovije Ivanova se mu pokloni. Pétuškov trdno stisne klokok in stopi k njej. Praskovije Ivanovne podoba kaže, da je nadejala se česti, tega gosta: oblečena je do cela snažno. Pétuškov sede, njemu nasproti pa Ivanovna, „Prišel sem k vam, Ivanovna, največ zaradi . . .“ — naposled spregovori Ivan Afanasić in umolkne. Krčevito se mu tresó ustna.

„Po všeči mi je to, prijatelj,“ — poteši ga Praskovije Ivanovna, „jaz sem veselá vsakega gosta.“

„Pétuškov se nekoliko osrči: „Žé davno sem želel seznaniti se z vami, Ivanovna.“

„Jako po všeči mi je to, Ivan Afanasić.“

Zdaj utihneta: Praskovije Ivanovna si obraz otira z ruto, Ivan Afanasić pak se ves pozoren ozira nekam na stran. Nobeden ne zna, kakov razgovor bi začela. To pa je tudi res, da po ruskih mestih v družčinah tudi stari prijatelji niso brezi posebnih trdih razvad; nekova prisiljenost kraljuje meju gosti in gospodarji, a ne menijo, da je čudovita, temuč verujó, da mora biti tako, da je spodobno, vzlasti o prvem snitji. Pétuškov se je priljubil Praskoviji Ivanovni. Vel seje običajno in spodobno, vrli tega pa je bil boljše vrste človek.

„Vaše rogljičke, mati Praskovije Ivanovna, jaz jih imam jako rad,“ — spregovori Pétuškov.

„A res?“

srce oblažuje nauk rešnikov prinesen iz blaženstva samega, um pako svetlijo nabirane potrebne znanosti, več jih je, širši je dušni krog, omikanejši, vrednejši je človek. Pogodba človeške popolnosti se jemlje sloga in skladba med srcem in umom, to je sporazum med verstvom in znanostmi posamnega človeka; vrh tega treba je zdravega in krepkega telesa, da človek more dostojno odgovarjati odmerjenemu namenu: Tedaj blago srce, prefrisan in razviti um in zdravo a krepko telo obetajo človeka srečnega, koristnega sebi in društvu. Kako je zato skrbeti? — Najomikenejši narod starinske dobe se čisla grški, on je skrbel za zdravo in krepko telo brez mehkužnosti in za primeren dušni razvoj. Dečki od države vzgajani spavali so na slami ali senu, od 15. leta na trstji brez odej; bosí so hodili leti in zimi in razoglati, od 12. leta so imeli samo eno obleko, s katero so morali izhajati celo leto; 30 let šteječi mladenič stopil je v moško vrsto. Tako vzgojenemu korenjaku ni kvarila najrahljša sapica ali tenki prepuh. Učili so se čitati, pisati, računati, slovnico, čitanje pesnikov, petje, godbo, pametne misli v odbrani, kratki in lepi besedi povedati, poljedelstva, rokodelstva. — Ne hote omenjati drugih narodov mladezne vzgaje o raznih dobah, preskočim v naše sedanje okolnosti. Srce si po pravici svoji erkev, umovo vodstvo v početnih in osnovnih naukih ljudska učilnica, daljni razvoj se godi v gimnazijah, realkah, na vseučilišči, telesna urnost pa je prepuščena samemu sebi, in ta poslednja je najuspešnejša brez vsega telovajstva, kar svedoči snažni, ravni, zdrav narod naš.

Ljudske učilnice na Slovenskem morajo stati po vzgledu drugih razumnih narodov na narodni podlogi, to je v domačem slovenskem jeziku mladezen dovoljno pripravljati za bodoči stališ, naj bi ji bil toliko prijetnejši, kolikor več si je priskrbela potrebnih znanosti. Pokihdob pako največ učencev presedejših učilniške klopi ostaja pri motiki, sekiri, plugu, vinjaku, kosi, in še le menda vsak stoteri ima priliko posvetiti se višim naukom, morajo se učilnice prilegati potrebščinam 99 otrok, nikar enega, to je ljudske učilnice morajo biti porabne, ter sevsama streči potrebam slovenskega ljudstva. Čtenje z razumom, pisanje in nekoliko računa zadostuje v veliki sili; toda dnešnji dnevi morajo mladezen navajati v umno gospodarstvo, posebno v Avstriji, ktera se zove poljedelska država, podlogo je treba k temu položiti v ljudski učilnici, knjige in časniki pa širiti isti nauk med mladino, da bode pozneje vedela na istem prostoru zemlje v istem času več pridelati, nego li spredniki, ter potlej obrniti na večo korist; učiti se je treba varčnosti, nikoli več izdati, nego li tirja potrebščina, a račun tako vravnati, da so v navadnem redu potroški manjši od dohodkov. Po takem bode se počela razkorenjati premožnost, ljudje prihajati zadovoljniji, bogatejši, samostalnejši, leže bodo plačevali davke ter tako koristili državi, in ne bode se več bobnalo zemljišče za zemljiščem, gorica za goriro. S siromakom vsakternik metla po svoji volji pokazavši mu petico, ubožca preslepi capasta forintača, siromak je trstika na vodi, ktero zgene najrahljša sapica; siromak je golec v koprivji, ker mora le za to skrbeti, čim pokrije svojo goloto in kako pomiri kroleči od glada želodec, za omiko nima volje, ni časa, ni novca, nevoljak ostaja svoje žive dni. Ako dežela in država, kterima je le mar za naše obilne davke in junaške slovenske korenjake, kakor dosle ničesar ne učiniti na našo korist, primorani bodemo sami si osnovati gospodarske učilnice; imeti je moramo, bodi si tako ali onako, da si pametnim gospodarjenjem zopet pridobimo zemljišča in vinograde, kteri so zapravljeni, in kder se dobiček pripravljani žuljevi slovenskih težakov steka v tujo zakladnico. — Dolžnost mi je mimogrede omeniti, ka nam je krvavo treba gospodinjiskih učilnic za žensko mladino, treba kakor postri bistrice, kakor slepu pogleda. Deklice dokončavše kako že koli domačo učilnico prepuščene so sebi in svojim materam; naše inachi prav vrle matere hčerkam ne morejo vseh sedaj gospodinjiam potrebnih naukov deliti, kajti se jih same niso učile; premož-

nejši hramovi dajajo deklice v gostilniške kuhnje umno kuhače rabit, ali v kak drugi morebiti često menje zanesljiv hram. Ondi imajo sicer priliko se izuriti v kuhanji in včasih tudi v šivanji; toda vrnovše se iz mesta, ako se vrnejo, niso, kar bi imele biti, uročne, marljive, umne gospodinje, nego na pol mestne gospodičine, hlepeče po mestnih šegah in mnogih razvadah; črste vsako težaje delo, boječe se žuljev in pota, kvareče nam lep jezik; dostikrat postajajo mestne vlačuge, nesrečne daritve mestnim postopačem in razuzdancem, kar žalibog zgodbe pregosto na glas pričajo, na pozne dni pa so navadama na nadlego svoji rodbini, ali pa se naslanjajo na beraško palico. Hote se temu ogniti in pridobiti si pametne in marljive gospodinje treba bode ustanoviti gospodinjiske učilnice, kder bodo se kmetiške in poprek selške deklince vadile vsakega gospodinjji potrebnega nauka, postavimo kuhanja, za potrebo šivanja, snage in reda pri hramu, lepega govorjenja in primerne dela.

Mladezni na Slovenskem potrebno je na kratkem razkrivati žalostne zgodbe naših slovenskih sprednikov, naše minolosti, kazati krvave rane, neštevilne krivice, ktere smo trpeli od sosednih narodov, kako se je trsila jih zvijača in lokavost nas razkosati, razdružiti, raztrgati, ter po takem toliko leže nam jemati jezik in narodnost dobro vede, ka vsak kos po sebi je slabši, nego li celota; razkladati se mora mladezni, kakši namen so imeli in še hujsji imajo z nami sosedje Nemci, Magjarji, Lahi, da se jih leže otepemo, in ka je za našo narodnost edina rešitev — zedinjeno Slovensko. Res je, mnogo stotin let napinjajo vse moči, a niso nas potujili, gotovo sedaj nas več ne bodo, ker se zavedamo, učimo, dobivamo knjigo za knjigo, imamo narodna društva; učeni in omikani možeje na Slovenskem so vsi na naši pravični strani, delajo, in trudijo se za nas, vsaj velike daritve darujo; najslajše pa godi poštememu slovenskemu srcu, ka je učeča še mladezen slovenska v odličnem pomenu vsa narodna, ta zavest goji nedopovedljivo radost, zapeljiv porok je slavni bodočnosti. Vrh tega je treba vedeti mladezni in drugim Slovincem, ka nismo mi sami šteječi 1 1/2 milijon ljudi, nego imamo bratov kakor listja na drevji, trave na ledini, peska v morji, zvezd na nebu: prek 85 milijonov Slovanov nosi zemlja, solnce nikoli ne zajde z njihovega obzorja, — Slovan brate ima, s temi moramo skupno delati, — sloga, delavnost, vzajemnost bodi naše geslo. Vsakternik se mora živo zavedati, ka je Slovenec, in po takem še le moremo zmagati pri volitvah in drugih pravičnih tirjanjih. Na vzgled nam bodijo značajni Čehovi, — kakor voditelji velijo, tako postopa ves narod do najnižega berača in črevljarskega dečaka.

Zabtevi sedanje dobe so takši, ka je človeku navadnemu treba nekoliko znati politične razmere, ako neče ostati zacepanec, kterega lahko podreže in nasmoli vsak vetrnjak, ka se pogovarja in delež jemlje na državnem ravnjanji, ka pozvedava na tenko, kam idejo in kako se obračajo penzi, ktere kmet krvavimi žuljevi pripravljene nosi v dačni ured, kake dobrote za to uživa od države, kako ta brani naše pravice; vsak junak slovenski grede na krvavo borišče mora se zavedati, ka je slovenske krvi, ka mu nejde morilnega orožja rabiti proti svojim roditeljem, vedeti mora, ka je vojska za to, da brani narod proti krivičnemu nasilju, ustavo, zakone in pravo proti prestopnikom in kvarnikom, ne pa za to, da bi bila zgol orodje samosilju, ne za to, da bi pomagala tlačiti lastne očeve in brate, ne za to, da bi pomagala svoj lastni narod in očevino svojo držati v tuji podložnosti; znati mu je, ka v ustavni in pravni državi ni ljudstvo ali narod za urednike, nego uredniki za ljudstvo, kakor družina za gospodarja, kteri jo plačuje; neumen bi bil gospodar, kteri bi se ravnal po besedi in volji svojega hlapca, pametnega človeka razum kaže ravno nasprotno, tedaj tudi narod mora popolno zahtevati od urednikov na Slovenskem narodov govor in pismo brez iznimke; ne sme se prikrivati njenemu rojaku, ka 1 1/2 milijon Slovincem nima nijene gimnazije, nijene realke, čeravno okoli 2000 dijakov slovenskih, — hujsje krivice nam Turek ne bi mogel učiniti, a mladezen je itak izborna narodna, kdo si more več čudo misliti? ne li se prst božanski v 19. stoletji dotekol slovanskega naroda? Ka se mačeha nemščina bahato naduvlje v srednjih in viših učiliščih ter v uredih, uboga slovenščina pa le borno pasterkuje pred prami ustanovljenih vedohramov na lastnem zemljišču, odpira na stržaj vrata priličnim službam za Nemce na Slovenskem, vse jakše so jim pridržane, inachi pa, ako bi, kar biti mora, slovenščina zasedla učilišča in urede, morali bi pobravši šila in kopita in culice zdragovski odmahnoti, odkoder so prilomastili. Takim slovenski ne znajočim bitjem je za tolste službe, ne za napredek in razbistrenje slovenske mladine. Mi Neslovincem ne potrebujemo, toliko uma še sami zmoremo, da si dostojno uredimo modriščenice. Razlagati je treba, ka je avstrijska država na dvoje razklana kakor drevo razčeseno od malega vršča do najglobšega korena po srčiki, od kterega ni upati rasti, mnogo menje pa sadu; ka v te razdvojeni državi samo dva naroda mastno uživati vse pravice, namreč Nemci in Magjarji, drugim narodom se le drtinje meče; nam se skoro ničesar ne da, čeravno nam ustava na papiru isto obeta, kar drugim, v dejanji pa je skoro vse na laž postavljeno, naši novci in junaki pa jim teknejo. To in več podobnega naj razkrivajo slovenski časniki pa knjige. Slovenci pa naj skrbje, da bodo je zmirom bolje in marljive čitali.

Mladezen! narod te postavlja za vernega stražnika svojih pravic, grobov svojih milih očev in praočev, da jih ne bode tlačila tujčeva peta, gazila sovražniška noga; zročil ti je najdragšo dedino, namreč jezik in narodnost, da oboje zvesto in neoskrunjeno ohraniš; mladezen! uteri in obriši solze materi Sloveniji vzrokovane od nevrednih in izneverjenih sinov. Mladezen! prosim te v imeni vaših slovenskih sprednikov, kterim že je bela žena davno postlala pod težkoj grudo, v imeni vaših roditeljev, kteri vas presrečno ljubijo želeči vam ugodno bodočnost, v imeni našega zatiranega slovenskega naroda, kteri se od tebe pomoči nadeja, v imeni matere Slave, da jo razveselite, v imeni vašega poštenja in časti, v imeni vaše boljše bodočnosti, v imeni vsega slovanskega naroda, bodi stalno naša, bodi narodna, bodi značajna, nikoli ne popusti od slovenske zastave! Vem in vidim, ka si navdušena za vse, kar je blago, kar je narodno, toda navdušenost se lahko

„Veselasni so, bogme, da.“

„Le po gosto pošljite po-nje, prijatelj, to me bode veselilo.“

„Tudi v Moskvi nisem jel takovih.“

„A res ne?“

Zopet umolkneti.

„Povedite mi, Praskovije Ivanovna,“ — jame Ivan Afanasic govoriti, „v tej hiši biva — slutim — vaša bratranka.“

„Bratranka, prijatelj.“

„Kaj pa dela pri vas?“

„Osivotela je, pa jo imam jaz pri sebi.“

„Ka, ali vam kaj pomaga, ali ka-li?“

„Po . . . ma . . . ga, pomaga, ali kako! o joj! Res, pač res!“

Pétuškov spozna za spodobno, da ne povpraša več dalje po bratranci.

„Kakovega ptiča imate tam-le v tistej tičnici, Ivanovna?“

„Bog zna, ptič je.“

„Hm! No, pa z Bogom, Praskovije Ivanovna.“

„Dobro se imejte, obiščite nas pa zopet kmalu. Vabim vas na čaj.“

„Velerad vas obiščem zopet, Praskovije Ivanovna.“

„Pétuškov odide; vnej sreča Vasilisa. Vasilisa se nasmeje.“

„Kamo pa idete, srce moje?“ — povpraša je Pétuškov.

„Vi se radi le šalite.“

„Hehe! Račite, ali ste dobili moj list?“

Vasilisa si zakrije spodnji obraz z rokavom in ne odgovori.

„Kaj ne, da se ne jezite ná-me?“

„Vasilisa!“ — oglasí se teta, „Vasilisa!“

Vasilisa izgine, Pétuškov pak odide domú. Po tem dnevi je često obiskal pečnico, a ne zastoj. Ivan Afanasic, da umevnejše povem, izvršil je svoj namen. Navadno to ljudi mirí, Ivan Afanasic pa je sleherni dan bil ognjivejši.

(Dalje prih.)

skadi kakor dim, mine kakor rosa s trave, zato tirjam od tebe, slovenska mladezen, da prisegoj potrdiš svoje dobre nakane, ter te prašam, hočeš li marljiva in delavna biti na korist svojemu narodu? reci: prisezam, (soglasni odgovor: prisezam); hočeš li pravična, poštena in nrvnega ponašanja biti? reci: prisezam (sog. odgovor: — prisezam); hočeš li po vzgledu častnih možij braniti pravo, istino in svobodo svojega naroda do poslednjega zdiha? reci: prisezam (navdušeni sog. odgovor: — prisezam); hočeš li se vselej upirati tujemu in krivičnemu gospodstvu nad slovenskim narodom? reci: prisezam (navd. sogl. odgovor: — prisezam); hočeš li izkreno in brez straha ljubiti dom in rod do črnega groba? reci: prisezam (nav. sog. odgovor: — prisezam). Tako si mila mi mladezen slovenska učinila slovesno prisego pred obilno zbranim narodom slovenskim pod milim in vedrim nebom, katero je prestol pravičnega in vsevedočega božanstva, sveto jo drži: Živela zlata upazen bodoče sreče slovenskega naroda! živela!

Soglasno je na to obveljala resolucija:

Slovenski narod dne 8. velikega srpana 1869 pri Ormuži v tabor zbran sklepa, ka slovenska mladina, da bode bodoče na večo korist sebi, svojemu narodu in državi, mora se gojiti in učiti v ljudskih učilnicah osnovanih na narodni podlogi; da še se k rednim predmetom pridruži nauk o umnem gospodarstvu, o zgodovini slovenskega naroda, in da se po časnikih in knjigah tudi odpirajo oči v državne posle, da se srednja učilišča na Slovenskem primerno državnim osnovnim zakonom mahoma spremené v slovenska, kakor imajo vsi umni in svobodni narodi narodna učilišča.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 11. avgusta. [Izv. dop.] Ko sem bil dan po celjskem „verfassungstagu“ po naključju prišel v družino nekterih naših rene-gatov in njih privrženecv, med njimi bila sta dva zahrbtna „Tagblattova“ vrednika — prepričal sem se do dobrega, da tem ljudem res ni preumazano nobeno sredstvo, da bi le ovajali narod, dražili ljudstvo, slepili vlado ter na vsaki način bili resnici v oči. Pomenkovaje se o imenovanem shodu, priznali so sami, da se ga je bilo udeležilo le kacic 700 ljudi, in vendar so jih namalali v „Tagbl.“ 3000. Čemu je to dobro, nam bo morda samo Dežman v svoji previdnosti razjasniti zamogel. Res čudni patroni naši Tagblattovci! S posebnim dopadajenjem so se menili tudi o pruski zastavi, ki je vihrala v slovenskem Celji, razumel jih vendar nisem dosti, ker jim avstrijski patrijotizem ni pustil pluč toliko napeti, da bi bili čuli tudi poleg sedeči, kedaj mislijo pozvati Prusa nad surove Slovence. Srečnejše od družih Slovencev ste res Štirci, da si smete omissiti in razprostrirati vsake baže zastave med tem, ko se pri nas še domače konfiscirajo in lovijo s prokletimi grabljami, kakor ponarejeni bankovci. Ko bi imeli Celjani za predstojnika našega Pajka, da si je tudi „Blut aus ihrem blute, fleisch aus ihrem fleische“ (?), vendar sam ne vem, kaj bi bil naredil, ko bi bil videl vihrati v katoliški deželi prusko zastavo, zastopnico protestantske dežele, Tako je podučeval naš prepobožni g. „vorsteher“ pred dvemi leti nekega fanta v Šiški, ko mu je pre-povedal peti in odobrikati rusko himno zaradi tega, ker Rusi nimajo naše vere. — Naše nemškutarje hudo jezi, da so jih štirski ustavoljubneži že dva-krat osramotili; jezi jih, da Kranjska še ni prišla pod klobuček izjemnega stanja, kajti le potem bi se dal poiskati kak kotiček, kjer bi se dalo poka-zati, kako zija naše ljudstvo po grmanskih idejah. —

Zdaj je gotovo, da nas bo g. dr. Turniček z novim letom zapustil, ter se preselil v Gradec, kjer misli s svojo bistroumnostjo več doseči, nego je dosegel v Ljubljani. K temu ga je nagnila najbolj nevhvaležnost in zani-kavnost svojih konst. tovarišev, ker ga niso hoteli posaditi na kirilični stol; in ker je prišel v zadnjem času njegov mlin popolno na suho. V njem smo imeli Ljubljancje sicer sitnega človeka, nevarnega se nam vendar ni po-kazal; kalil nam je vodo, — a skalil ni. Tudi o prof. Hönigu in Heinrichu se čuje, da bosta morala zapustiti deželo. O zadnjem „Juri s pušo“ dobro pove, da je postala Kranjska dežela od sih dob „schweinland“, odkar je prišel prof. „schweinreich“ v deželo! — V nedeljo 22. t. m. se bodo pustili družbeniki „Sokola“ pri g. Pogorelcu skupno slikati.

Politika v Ljubljani spi spanje pravičnega! —

Iz Maribora, 12. avg. [Izv. dop.] (Prisojne in odsojne strani celjskega shoda.) Celjski shod je vsakako zanimiva prikazen za Slovence; kajti kako malo znamenit je za Nence bil, to čutijo naši nasprotniki sami. Ako ta shod njegovemu očetu, bistrickemu primerimo, najdemo nekoliko raz-ličnosti. Pri celjskem shodu smo pogrešali nekega dohtarja, ki je pri bi-striškem shodu svojo mrvico slovenskega znanja po vatlu nemškega libera-lizma in konstitucionalizma pičlemu številu nazočih Slovencev prodajal. Tega in njemu enakih mož — s zvezdnatimi kolarji — smo v Celji pogrešali; kajti onih troje profesorjev (iz Hamburga in rodovitne Hane prišedših) ne smejemo k zvezdonoscem prištevati. Ni li odsočnost (nepričujočnost) urad-ništvata tudi nekako znamenje časa? Pogrešali pa smo še več drugih mož. Posebno iz sicer merodajnega Gradca. Kdo je Gradčan zastopal? Kakor slišimo, so štajerski imenitnejši poslanci svoj prihod v posebnem po-svetovanji odrekli. Kako tudi nebi? Z imenitnim poklicem na na-vestniško mesto se govornjenje v takih shodih, kakor je celjski bil, gotovo ne sklada. Hinc illae lacrimae! Ali pa so graški gospodje morebiti tudi drugega mnenja kakor preje? Kdo to vé? — Samo neki Eisfeld je čast Gradčanov rešiti si prizadeval. Mi Gradčanom k temu Eisfeldu čestitamo. — Pa kje je tudi moj Maribor bival ta dan? Od mariborskih „ustavorernejev“ se vagoni res niso trli. Vse posredno žuganje v „prisanjih“ Marburžanke ni nič koristilo; iz važnih in odločilnih krogov mariborskih ni v Celji bilo nikogar. Stranka Brandstetter-jeva že stoji davno na ilovih nogah; ako „fortšrit-u“ Brandstetter-ja in nekega Stopper-ja vzemó, „fortšrit“ je porušen. Kjer ni dušnih zmožnosti, kjer ni blagodejnega programa, tam je političko zidanje zastoj. V celjskem shodu Maribor ni bil kakor mesto za-

stopan, to se v Celji najbolje vé. — Ako pa celjske govore le površno pogledamo, vidimo med njimi velik razpor. Eni govori očito merijo na Pru-sijo in si prizadevajo dokazati, da le v Nemčiji je za Štajersko spasa (re-šitve) iskati. Kajti deklamacije o nerazločeni Štirski, pomenjajo nam ger-manizacijo, potapljanje v nemški „rajh“. Nemške in clo ena pruska zastava ne pomenjajo drugega kakor pogin slovenstvu na Štajerskem. Samo to je za nas zanimivo, da se je zastran nemške politike in germanizacije sploh nekoliko bolj pohlevno govorilo. Tudi to nam je znamenje časa. Posebno je pa v govorih vladala neka zares gujusna priliznost in hinavščina proti Slovincem. Radi bi nas ponemčili, pa si prav ne upajo tega očito izreči; radi bi bili „hochdeutsch“, pa vrag je Slovence na štajerska tla posadil. In ker ga siloma potlačiti ne morejo, laskajo se in sladkajo in delajo s prostim Slovincem, kakor s zgubljenim in zavedenim sinom, kterega bi morali iz pogube rešiti. Da bi tega reveža rešili, obetajo mu posebnih šol sloven-skih (gl. Högelsbergerjev govor) in taki, kateri v svoji domovini nikdar po slovenski ne govorijo, razun če jim kmetje s pestjo ne žugajo, so tukaj v svojem maternem jeziku greh delali. Sicer pa hvala g. Dežmanu, da je celj-skim nemškutarjem in ljubeznjivim nemškutarkam pokazal v svojem orato-rično spiljenem in gladkem govoru vso lepoto in sposobnost slovenskega jezika. Ako se ga nemškutarji preje niso od nas Slovencev učiti hoteli, mo-rebiti se jim bode tako učenje od slovenskih odpadnikov slajše in lože zdelo. Vsakako pa se je zopet — se vé da nehoté — pokazalo, da znanje sloven-skega jezika je na Slovenskem neobhodno potrebno, ker še naši nasprotniki brez njega bivati ne morejo. To pa nam daje dobro upanje v boljšo bodoč-nost; kajti kdor se slovenskega slovstva in jezika s pridom uči, v tem že tudi ljubezen in pravičnost k slovenskemu narodu kaliti začne. Kakor je zna-no, so celjske gospodične g. Dežmana po njegovem slovenskem govoru z venci skoraj zadušile. Ker ne verujemo, da bi se te gospodične v precej zastarelega „fanta“ Dežmana bile zaljubile, in ker tudi ne verujemo, da bi se njegove ideje jim bile toliko ugodele, ker v njih razumevanje tega govora opravični sum stavljamo, torej smo prisiljeni misliti, da so se gospodične v lepi, krasni zvuk in glas slovenskega jezika zalebile. česar jim se vé da, v zamero ne štejejo. H koncu še kratko opombico. Ker o celjskih gospo-dičnah in gospéh govorim, naj še omenim, kar jim Marburžanka piše. Ona jim piše: „ako bi naš (nemški) duh v borbi onemogel, tedaj štejemo na vas kakor zveste pomagalke, in ko bi se našim nasprotnikom usrečilo, da bi zvezo prijateljstva prerezali, tedaj jo naj Vaša srčna ljubezen še bolj zaveže!“

Iz Celja 11. avg. [Izv. dop.]* **) Naši ustavoverneži so mislili, da se bode ogromno število njihovih tovarišev iz Gradca in Ljubljane 8. avgusta na „verfassungstag“ pripeljalo; zatorej so jih dopoldne ob pol desetih in enajstih z muziko na kolodvoru pričakovali. Ali zloženi vlak jih je kar 60 pripeljal, med kterimi je bilo morda 70 Ljubljancjanov s Kalteneggerjem, Dežmanom, Hočevarjem. Ljubljanski župan je en dan pred dospel. To malo število ni bilo nemškutarjem nič po volji in kisló so se držali. Ali tolažili so se, da jih bode več iz Gradca in Maribora s poštnim vlakom prišlo. Na žalost pa je bilo teh še manj, okolo 50. Zaduje upanje se je zdaj na po-sebni vlak opiralo. Ta ob 11. pridrdra, ima 13 voz, pa samo 43 gostov, 11 vozov je bilo praznih. Ko bi ne bilo Konjičanov, nekaj Vrančanov, Vi-tanjančanov, potem tesarjev in zidarjev, ktere je tesarski mojster Schmid od Pragvalda pripeljal, kjer predilnico stavi, bi pred kolodvorom se zbirajoča jata tujecev celó neznahtna bila. Celjani so s poštnim in posebnim vlakom prišedše pozdravili, ti so odzdravili, pevci zapeli, muzikarji naprej stopili, s turško muziko zaglasili, in hajdi v mesto, katero je bilo res tako lepo okin-čano, ko da bi se največa slovesnost obhajala.

Z malimi izjemki so imele vse hiše cvetlice po oknih, která so bila z bršlino ali s zvezanim smrečjem o odana, in pod kterimi so venci iz cvetlic ali hrastovega listja viseli. Na nekterih oknih so bila draga pogri-njala obešena. Volike in male zastave so vihrale. Prva velika slovenska zastava se je videla na hiši pri vhodu v kolodvorsko ulico. Nekaj takih še je bilo v mestu tu pa tam, naj več se je šteló nemških in štajerskih zastav, med temi smo opazili črnorumene. Tudi pruske niso manjkale.

Pri slovesnem obhodu, po mestu smo videli blizo 80 omenjenih te-sarjev in zidarjev, in nekaj delavcev iz Štorske fabrike, ki so vsi imeli hra-stovo listje na klobukih. Kmetje so stali po ulicah, pa obhoda se niso ude-ležili. Tudi v ograjenem vrtu jih ni bilo pet, akoravno so nemškutarji po-tratno ustopnice delili. Še malim dečakom in ženskim so jih delili, da bi se vrt napolnil. Ali vse je bilo zastoj! Dve tretjini ali celo tri četrtine vrta so bile brez ljudi. Kako bi bil vrt poln, ko bi bili prišli Slovenci iz Savinske doline! Pa hvalimo Boga, da jih ni bilo, gotovo bi se pri obhodu prepir in tepež vnel, in kri bi bila tekla. Eden nazočih kmetov je rekel, da so slovenski domoljubi pametno storili, ka so Slovincem odsvetovali v Celje hoditi, kajti s tem so veliko nevarnost odvrnili.

Nekteri pravijo, da je bilo na vrtu zbranih 700 oseb, drugi trdijo, da jih ni bilo več, nego 500, med temi 200 žensk in malih dečakov, 80 do 100 pa narejenih Slovencev, t. j. delavcev s hrastovim listjem. Tem je rekel kranski Dežman, da ga veseli, ka se je toliko Slovencev na vrtu zbralo, ter jih je svaril ne združiti se s Kranjci, kateri v svoji ubožnosti pomoči potrebujejo, ne da bi Slovincem pomagali. Iz tega se vidi, kakošni prijatelj Kranjcev je Dežman! Največi modrijan je dr. Nekerman; on je tudi tesarjem in zidarjem v nemškem jeziku povedal, da ni na Štajer-skem imamo vseučilišče, zavoda za slepe in gluhone, Kranjci pa samo kovaško in živinozdravniško šolo. Te besede so tako dopadle, da so Kranjci z Dežmanom od veselja poskali. Škoda, da ni bilo Slovence, ki bi Nekermanu ugovarjal, da mi ne moremo zavoljo zavodov za gluhomutce in slepe

*) Mnogo upanja kakor se vidi, Marburžanka v sedanjo nemško politiko ne stavi, sicer ne bi žensk na pomoč klicala. Pis.

**) Če ima predstojeci dopis tudi nekoliko že znanoga, odkriva vendar tudi mnogo novih momentov, tako da mislimo, ka ustrežemo stvari in bralcem, ako ga brez prikrajšanja priobčimo. Vredn.

misli za zedinjeno Slovenijo opustiti. Ako bomo v zaklad Slovenije 250.000 gl. vsako leto plačali, kakor v štajerski zaklad plačujemo, bomo lahko za sebe obadva zavoda, pa tudi slovenske realke in gimnazije osnovali in zdržali, uboge bolnike zdraviti dali, ceste in mostove delali, reke ravnavali, učiteljem na kmetih več plačo priskrbeli, mi bomo za sebe več storili, nego se zdaj stori, ko se naši novci za nemške interese in šole, da! celo za gledišče v Gradcu rabijo. V Ljubljani imajo vsaj slovensko kovaško in živinozdravniško šolo, nam štajerski zbor nobene slovenske šole dati neče. Kar se vseučilišča tiče, to bode nam odprto ostalo, kakor ono na Dunaji, saj se oboje iz državnega zaklada zdržuje. Gradčani še bojo Boga hvalili, ako pridejo naši sinovi na njih vseučilišče. Ako bomo zedinjeno Slovenijo in svoj zbor imeli, bomo brez nemškega ugovora na svojo korist sklepali, zdaj pa moramo vse za dobro vzeti, kar nam Nemci z dobre volje podelijo. Naši poslanci ne bodo v Gradcu nikdar večine imeli, torej bodo njihovi nasveti obziroma za Slovence le takrat obveljali, ako so nam Nemci milostni. Torej si kljubu vsem Nekarmanovim računom prizadevati moramo, da si po postavnem potu zedinjeno Slovenijo priborimo.

Izmed drugih govorov je omenjena vreden nasvet g. dr. Högelsbergerja iz Ljutomer. On je rekel, da so nemškutarji sami krivi, ako med njimi in Slovenci nisloge, kajti Nemci vsako najmanjšo reč odbijajo, katero Slovenci za sebe tirjajo. Po tej opombi je nasvetoval, da bi se sklenilo, naj se v mariborski ali celjski gimnaziji paralelni razredi za Slovence osnujejo. Nad tem nasvetom je očitno Dežman osupnil, tudi drugi nemškutarji niso bili zadovoljni z njim in predsednik ga za sklep ni priporočil.

Pa naj bi trdovno ali zanikavno o tej zadevi sklenili, sklep bi imel malo važnosti, ker bi ne bil v javnem zboru, temuč v društveni seji dogan. Po seji je bila velika gostovina v kazini, ki je do noči trajala. Tako se je dovršil shod, ki je brez vspeha v Celji mnogo hrupa napravil.

Iz Trsta 11. avg. [Iz. dop.] (Nemir v Trstu.) Tako daleč smo prišli Slovenci v Trstu in okolici, da nismo pred pragom lastne hiše več varni. Nемец na nas preži, Lah še celo svojelastno po nas udriha, kjer svojega srda z besedo ohladi ne more in si po taki poti išče pravic, katerih nikdar ni poznal niti imel ni, ter narod naš nesramno z nogami teptá. Kar in kjerkoli se kaj nerednega, nepodobnega, grdega, slabega in nepostavnega pripeti, brž ti kulturonosci na Slovence vržejo in otresejo ter ga potem z rogoviležem, surovežem in Bog vé še kaj ščuvajo in pikajo. Kakor znano so imeli včeraj 10. m. vojaški novinci spadajoči pod Trst in okolico v nekdanjo vojašnico „Dobler“, sedajno ljudsko šolo v ulici „Corsia Stadion“ srečkat t. j. števila vzdigovat priti, po katerih se potem pri naberanju vrstijo. Župan Maksimilijan Dr. d' Angeli s celo k temu potrebno komisijo je bil že ob osmi uri na imenovanem mestu; ali množica, bolj primerno rečeno drhal tam okoli 1500 zbranih bab, zijačev in enake baže ljudi vmes, se je temu postavnemu srečkanju uprla ter „abbasso la leva! fuori! fuori!“ (nabera naj se odpravi! ven! ven!) kričati in upiti začela. Ta krič se je množil in vedno močnejši postajal; začela so se celo okna razbijati, tri škure (Balken) so razdrobili, dejanje, ki je župana in komisijo ostrašilo in primoralo srečkanje za drugi pot preložiti. Vse to so pa storili s protestom: „Ker okoličani niso prišli k srečkanju tudi mi Tržačani ga nočemo: besede, ki so se že pred osmo uro od navadnih agentov na zidih zapisane brale. Smešno zares! Pokorni okoličani niso le samo pričujoči bili, kar bi sicer po postavi dokler orožje v rokah imajo nobeden, od njih tirjati ne smel in ne mogel, ampak bili so od omikanih kulturcev še celo z besedo in djanjem insultirani, zasmehovani in tepeni. Istina je, da so enega izmed njih, kojega so na samem našli, do dobrega stolkli. Po krčmah in kavarnah, kjer se, se vé, okoličani še videti pustili niso, so Lah Slovence zasramovaje „živijo slovencki!“ in „alla forza i sciavi!“ t. j. na vislici Slovence! kakor stekli psi kričali. Ob devetih zjutraj so v „via Muda“ policaja napadli in tako nabili, da so ga morali naravnost o bolnišnico nesti. Celi ljubi dan od osmih do osmih je bilo ustajni enako rogoviljenji po Trstu pri vsem tem, da so patrole policajev in vojakov obstoječi iz 10—12 mož patrolirale in mnogo mir kaleče mladosti prebleženih Lahov aretirale. Koliko? se še ne ve. Še le zvečer okoli 9 ure, ko je ministerstvo telegrafično županu Maksimilijanu Dr. d' Angeli-ju naznanilo, da se bo orožje okoličanom vzelo in ti z meščani vred v vojske pobirali, kar je župan brž tiskati in na stene prilepsti dal, se je zopet mir ustanovil.

Politični razgled.

V delegaciji državnega zbora je bilo vprašanje na vrsti ali dobedo Magjari en del (kacih 24.000 gold.) prihodnine, katero od davka avstrijskega Lyoida, ki skupno avstrijske pomorske interese zastopa in zato od cele države dobi 2. milijona podpore. Ker je ta zavod v Cislajtaniji, tirja, delegacija, da se poračuni ta davek samo za Cislajtanijo. Ker Magjari s tem niso zadovoljni, imeli boste obe delegaciji skupni zbor, kjer bodo Poljaki odločili najbrž — za Magjare.

V Trstu se je hrup polegel. Vojaški novaki so se izžrebali brez vsega nepokoja. Prišli so bili v mnogem številu iz mesta in iz okolice.

Celi imajo voliti 72 poslancev. Za 40 poslancev v kmetskih okrajih je volitev določena na 20. septembra. Za 30 poslancev mest in trgov na 24. septembra. — Pelzenske kupčijske zbornice volitve, ktere so Nemcem na korist izpadle, so od vlade potrjene, dasiravno je dotična komisija zaradi mnogih nepravilnosti bila vložila protest.

V Lvovu se je praznoval 300letni spomin lublinske unije. Ljudstva se je mnogo vdeležilo. Za spomin so napravili zunaj mesta gomilo. Pravi Rusini se te svečanosti, ki je brez nereda minila, niso vdeležili.

Pruska vlada je baje Beustu poslala poziv, naj z dokumenti dokaže, da je resnica, kar je govoril v delegacijah rekoč, da je Pruska avstrijsko prijateljstvo vselej odbila, kader jej je bil ponujano od nje. Če se ta

vest potrdi, bode pač zanimljivo videti, kako se bode Beust otresel zanjke, katero si je sam naredil.

Napoleon misli, kakor se telegrafuje iz Pariza, 15. t. m. zopet govoriti v Šalonsu in svoje vojake navdušiti s tem, da jim bo obljubil 89 društev, ktera bodo imela stare doslužene vojake podpirati.

Francoski vojni minister maršal Niel nevarno bolan leži. Ako umrje, imeli bodo pruski Velikonemci enega najhujših sovražnikov menj, kajti ravno ta mož je Napoleona vselej priganjal prestopiti Reno in marširati nad Prusijo.

Angleški parlament se je razšel, kar politiki imajo za znamenje, da se v najbliži prihodnosti vojne ni bati, kar je tudi kraljica v prestoljnem govoru povdarjala.

Razne stvari.

* (Po času že ide.) Vrednik „Slovenskega Naroda“ je dobil 10. t. m. to-le uradno pismo, katero tiskamo kakoršno se nam je izročilo v slovenskem jeziku: St. 4470, 4471 K.: Povabilo. Gospod Anton Tomšič Izdatelj in Vrednik slovenskega Naroda v Mariboru se povabi dne 12 tega velikega serpana (August) 1869 dopolne ob 9. urah pred toto sodnijo priti in se pri podpisnem oglasiti. C. kr. sodnija v Mariboru na 9. velikega serpana 1869. Lassbacher. Unters. Richter — Ko je 12. t. m. vrednik prišel pred sodnijo, zasljal ga je g. Lassbacher zaradi uvodnih člankov „Sloven c i g a l g e n v ö g e l“ in „Kdo na Kranjskem vlada?“ Po spisateljih teh člankov vprašan je vrednik odgovoril, da mu časnikarska čast ne dopušča pisatelje imenovati. S tem je bilo zaslšavanje končano. Po času torej že ide. Kam? bodo povedali porotniki v Celji.

* (Zastopniki savinske doline pri celjskem turežu) „Tagesp“ toliko vé pripovedovati o zastopnikih narodne savinske dežele pri celjskem shodu. Mislimo, da resnici in bralcem ustrežemo, ako naznanimo vse te deležnike in nekoliko njihovih razmer. Iz Vranskega je bil nazoč g. poštar, ki se mora vsakako vdeležiti vsacega shoda, ki količkaj po nemški diši — bil je s svojim pisarjem tudi pri „schützenfestu“ na Dnnaji; na dalje g. notár Mörtl, brat celjskega odvetnika, potem gg. Najda, vrli „Tagp.“ dopisnik usnjar Hrašán, krepka podpora celjske usnjarske trdnjave, rojen v Lembergu pri Doberni, Luka Kladnik, mesar iz gostilničar, v čegar gostilnici je vsaki dan zbrana nemškutarska svojbina vranska, Zakaj bi slednji gospod tudi ne potegnul za svoje goste, če bi tudi naj ne pozabil, da bi utegnil veter zasukati se in da bi ljubi gostje potem lahko izostali. — Iz Prebalda se je peljal v Celje voz tesarskih delavcev z veliko belo-zeleno zastavo — menda so ti delavci prav krepko „hoch“ sklicali, kajti bili so vsi prav krepki možje. — Tudi Žavčanov se je nekoliko vdeležilo in sicer g. Jože Reher, Ant. Žagar po domače Andrejas in Jaka Ludvig — bržkone bolj iz radovednosti nego z družih namenov. — Iz teh vrstic lahko vsakdo sam presodi, koliko naroda so zastopali ti gospodje pri nemškutarskem shodu — v savinki dolini prvem, menda tudi zadnjem, in kako nemškutarski časniki delajo slone iz komarjev.

* (Latermanova prepoved), da se sodniški uradniki ne smejo udeleževati javnih ljudskih shodov, menda res velja samo za slovenske tabore, kajti uradništvo je skoraj polnoštevilno potovalo v Celje iz Maribora, Ptujja, Ormuža, Bistrice, in menda tudi iz drugih krajev.

Poslano. *)

V številu 90. „Slovenskega Naroda“ je z razžaljivo opazko omenjeno, da je g. dr. Leitmaier predsednik konstitucionalnega društva in duša prihobnjega „verfassungstaga“ v Celji, ter da bode od okrožne sodnije prestopil k državnemu pravdnštvu. — Te povedbe imajo samo toliko resnice v sebi, da je g. doktor bil predsednik konstitucionalnega društva, zdaj je le podpredsednik nadsodnije odločil, da mora g. doktor, kakor je lastnostno pripovedal, ne za stalno, ampak za toliko časa k državnemu pravdnštvu prestopiti, dokler g. Perko zaradi bolezni ne bode mogel službovati. A na ugovor gospoda predsednika celjske okrožne sodnije ostane g. doktor Leitmaier pri preiskavni sodnji. Pa ko bi on k državnemu pravdnštvu prestopil, bi ne bilo nam škoda, kajti on je učen in priavečen mož. Celó ni res, da je bil duša celjskega „verfassungstaga“!

Bistriški in celjski nemškutarski shod ima v Mariboru svoj vzrok. Gosp. Seidl se je hotel svojim volilcem v Bistrici predstaviti, torej je s pomočjo mariborskega konstitucionalnega društva (Fortschritt) v omenjenem mestu ustavovneni shod osnoval. V tem shodu je g. Brandstätter za prihodnji shod Celje nasvetoval, in zopet je mariborsko društvo dotične važniše priprave v roke vzelo, in celjsko društvo je kar po danem načrtu delovalo.

Duša teh shodov je po tem takem mariborsko politično društvo „Fortschritt“ in g. doktor šče se drugega vdeležil ni. Da nemška društva rajši ima, nego slovenska, je naravno, rojen sicer v Celji, ali njegovi stariši so nemškega rodu. Da se med Nemce šteje, je značajno, daj Bog, da bi se tudi otroci slovenskih starišev, ki so v Gradci ali blizo Gradca rojeni, med Slovence šteli! Pa on ni naš sovražnik. Kot dijak se je rad slovenski učil, in svojim učiteljem rajnim Drobničem, je stal v prijateljski zvezi. Mnogokrat smo ga slišali z velikim spoštovanjem o Drobniču govoriti, in ga srčno hvaliti, kako da je priden za slovensko literaturo. Kdor delovanje takega Slovence srčno hvali, nemore biti sovražnik slovenskega naroda. Lani v Celje prestavljen je nameril, nemškutarje in Slovence spraviti, ali preveril se je, da si nemškutarji celo nič ne dajo dopovedati, in da Slovenci nečejo nobene svojih pravic žrtvovati, torej je opustil svoj namen. V Bistriškem zboru je javno izrekel, da Slovenci prav imajo, ako svoj materni jezik častijo in izobražujejo, ter da se za svojo narodnost borijo. S tem je pokazal, da nam naših pravic neče kratiti, in da nimamo prav, ako ga pikamo in žalimo.

V Celji 12. avgusta 1869.

Nepristransk Slovenec.

*) Za spise pod to rubrikono prejemamo proti občinstvu nobene odgovornosti. Vred.